

ผลคำวินิจฉัยคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า
กรณีการซื้อขายผลผลิตทางการเกษตรในจังหวัดสระแก้ว

ระหว่าง { นาง ช. กับพวก รวม ๖ คน ผู้ร้อง
บริษัท ฉ. ผู้ถูกร้อง

ข้อร้องเรียน

ผู้ร้อง มีหนังสือ ลงวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๖๒ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า
สรุปความได้ว่า ผู้ร้อง ในนาม “เกษตรกรชาวสวนลำไยในอำเภอเขาฉกรรจ์” ทำสัญญาซื้อขายลำไยล่วงหน้า
กับนางสาว ม. ตัวแทน (สายซื้อ) ของผู้ถูกร้อง แต่ถูกผู้ถูกร้องใช้อำนาจการต่อรอง โดยแจ้งว่าผู้ร้องต้องยินยอม
ให้ผู้ถูกร้องเข้าเก็บลำไยจึงจะได้เงินค่าผลผลิตลำไย ผู้ร้องจึงยินยอมให้ผู้ถูกร้องเข้าเก็บลำไย แต่เมื่อมีการเรียกเก็บ
เงินค่าลำไย ผู้ร้องถูกปรับลดราคาซื้อขายลำไยจากกิโลกรัมละ ๓๐ บาท เหลือเพียงกิโลกรัมละ ๒๗ บาท
และตัดเกรดลำไย เป็นลำไยตะกร้าเขียว เหลือกิโลกรัมละ ๑๕ บาท รวมทั้งผู้ถูกร้องปฏิเสธการจ่ายโดยอ้างว่า
จ่ายเงินให้แก่นางสาว ม. ไปแล้ว และเนื่องจากนางสาว ม. ไม่สามารถชำระเงินให้แก่ผู้ร้องได้ ผู้ร้องจึง
ร้องเรียนต่อศูนย์ดำรงธรรมอำเภอสอยดาวและยินยอมเข้าสู่กระบวนการไกล่เกลี่ย โดยตกลงทำสัญญา
ประนีประนอมยอมความตามกฎหมายกระทรวงว่าด้วยการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาททางแพ่ง พ.ศ. ๒๕๕๓
กับนางสาว ม. ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๑ โดยนางสาว ม. ยินยอมชำระเงินค่าลำไยให้แก่ผู้ร้อง
ในวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๖๒ เวลา ๑๐.๐๐ น. ณ ที่ว่าการอำเภอสอยดาว แต่เมื่อถึงกำหนดนางสาว ม.
ไม่นำเงินมาชำระจึงขอให้มีการเร่งรัดผู้ถูกร้องให้ชำระเงินค่าลำไยแก่ผู้ร้อง และเห็นว่าการกระทำดังกล่าว
ของผู้ถูกร้องอาจเป็นการใช้อำนาจการต่อรองที่เหนือกว่าอย่างไม่เป็นธรรม ตามมาตรา ๕๗ แห่งพระราชบัญญัติ
การแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐

ข้อเท็จจริง

ข้อเท็จจริงที่ได้จากการแสวงหาข้อเท็จจริงของฝ่ายแสวงหาข้อเท็จจริงทั่วไป รับฟังได้ว่า
ผู้ถูกร้องเป็นนิติบุคคล ประกอบกิจการค้าผลไม้ทุกชนิด ทั้งภายในและส่งออกจำหน่ายยังต่างประเทศ
มีกรรมการผู้ถือหุ้น ๓ ราย ได้แก่ นาย ก. นาย ช. และนางสาว ร.

/นางสาว ม. ...

นางสาว ม. ประกอบอาชีพผู้รับซื้อผลผลิตทางการเกษตร ให้ถ้อยคำว่า ไม่ได้รับค่าตอบแทนหรือทำหน้าที่เป็นสายซื้อให้แก่ผู้ถูกร้อง แต่ตกลงทำสัญญาซื้อขายลำไยกับผู้ถูกร้อง จากนั้นนางสาว ม. จึงไปทำสัญญาซื้อขายลำไยและวางมัดจำกับเกษตรกรแต่ละราย (รวมทั้งผู้ร้อง) โดยนางสาว ม. เป็นผู้ลงนามในฐานะผู้ซื้อ แต่บางครั้งนาย พ. สามีของนางสาว ม. ก็ลงนามในฐานะผู้ซื้อร่วมกับนางสาว ม. ด้วย ทั้งนี้ เงินส่วนหนึ่งที่นางสาว ม. ใช้วางมัดจำเป็นเงินที่นางสาว ม. รับมาจากผู้ถูกร้อง โดยผู้ถูกร้องจะเข้ามาตรวจสอบสวนลำไยแปลงที่นางสาว ม. ทำสัญญาซื้อขายกับเกษตรกรก่อนเก็บผลผลิตทุกครั้ง เมื่อครบกำหนดเวลาเก็บลำไยนางสาว ม. ได้ให้ผู้ถูกร้องเป็นผู้เข้าเก็บลำไยจากสวนของผู้ร้องซึ่งนางสาว ม. ได้ทำสัญญาไว้ ทั้งนี้ เป็นไปตามสัญญาระหว่างนางสาว ม. กับผู้ถูกร้อง ซึ่งผู้ถูกร้องไม่ทราบว่านางสาว ม. ได้ทำสัญญาซื้อขายลำไยกับผู้ร้องไว้ในราคาเท่าใด แต่จะตีราคาให้ตามที่เห็นสมควร หลังจากนั้นผู้ถูกร้องจะชำระค่าลำไยโดยโอนเงินเข้าบัญชีธนาคารของนางสาว ม. ตามรอบของการซื้อขาย นางสาว ม. ยอมรับว่าไม่ได้นำเงินไปจ่ายให้กับผู้ร้อง เนื่องจากเกษตรกรบางราย (ไม่ใช่ผู้ร้อง) ทำสัญญาซื้อขายลำไยกับนางสาว ม. และรับเงินมัดจำไว้แล้ว แต่เมื่อเพาะปลูกกลับไม่มีผลผลิต จำเป็นต้องมีการต่อสัญญาใหม่ในปีถัดไป ทำให้นางสาว ม. ไม่สามารถส่งมอบลำไยให้กับผู้ถูกร้องได้ครบตามสัญญาที่นางสาว ม. ทำกับผู้ถูกร้อง นางสาว ม. จึงยินยอมให้ผู้ถูกร้องเป็นผู้เข้าเก็บลำไยของเกษตรกรที่สวนเองเพื่อหักกลบลบหนี้ กับนางสาว ม. และปฏิเสธไม่จ่ายเงินให้เกษตรกร นางสาว ม. ได้ทำสัญญาประนีประนอมยอมความตามกฎกระทรวงว่าด้วยการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาททางแพ่ง พ.ศ. ๒๕๕๓ กับผู้ร้อง และประสงค์จะชำระหนี้บางส่วน ในวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๒ โดยชำระเป็นเงินสด ส่วนที่เหลือจะชำระเป็นงวด ๆ ไปโดยสามีของนางสาว ม. จะเป็นผู้ออกเช็คคลังหน้าไว้ให้กับเกษตรกรเพื่อนำไปขึ้นเงินที่ธนาคารในแต่ละเดือนไปจนกว่าจะครบถ้วน

ผู้ร้องทั้ง ๖ ราย ได้แก่ นาง ข. นาย ถ. นาย ส. นาย บ. นางสาว ว. และนาง น. ให้ถ้อยคำสอดคล้องตรงกันว่า ตกลงทำสัญญาซื้อขายลำไยกับนางสาว ม. ซึ่งแต่ละรายกำหนดราคาซื้อขายต่อกิโลกรัมแตกต่างกัน โดยราคาลำไยที่ตกลงกัน ตั้งแต่กิโลกรัมละ ๒๕ - ๓๐ บาท ส่วนราคาร่วง หิน กิโลกรัมละ ๓ บาท ทั้งนี้ นางสาว ม. ได้วางเงินมัดจำกับผู้ร้องแต่ละรายขณะทำสัญญา เมื่อถึงกำหนดระยะเวลาเก็บผลผลิตนางสาว ม. ได้เข้ามาเก็บลำไยจากสวนของผู้ร้อง ๒ ราย คือ นางสาว ว. และนาง น. นอกนั้นผู้ถูกร้องเป็นผู้นำแรงงานเข้าไปเก็บลำไยจากสวนของผู้ร้องโดยแจ้งว่าหากให้นางสาว ม. เก็บลำไย อาจได้รับเงินค่าหรือไม่ได้รับเงิน แต่ถ้าให้ผู้ถูกร้องเก็บลำไยจะได้รับเงินภายใน ๗ - ๑๕ วัน ผู้ร้องบางรายเข้าใจว่านางสาว ม. ทำหน้าที่เป็นสายซื้อของผู้ถูกร้อง หรือผู้ถูกร้องกับนางสาว ม. เสร็จตกลงกันแล้ว จึงยินยอมให้ผู้ถูกร้องเข้าเก็บลำไย แต่เมื่อครบกำหนดเวลา ๑๕ วัน ผู้ร้องติดต่อกับผู้ถูกร้องและได้รับแจ้งว่าผู้ถูกร้องจ่ายเงินค่าลำไยให้แก่นางสาว ม. แล้ว แต่นางสาว ม. อ้างว่าไม่ได้เป็นผู้เก็บลำไยจึงไม่ยอมชำระค่าลำไย ส่วนผู้ร้อง ๒ รายที่นางสาว ม. เข้าเก็บลำไยเอง กลับได้รับแจ้งว่าให้ไปรับเงินที่ผู้ถูกร้องซึ่งผู้ร้องทั้งสองก็ไม่ได้รับเงินค่าลำไยเช่นเดียวกัน ต่อมาเมื่อวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๖๑ ผู้ร้องร้องเรียนต่อศูนย์ดำรงธรรมอำเภอสอยดาว และได้เจรจาไกล่เกลี่ยกับนางสาว ม. โดยนางสาว ม. ยินยอมชำระค่าลำไยพร้อมกับทำสัญญาประนีประนอมยอมความตามกฎกระทรวงว่าด้วยการไกล่เกลี่ยและประนอมข้อพิพาททางแพ่ง พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งต่อมานางสาว ม.

/ได้นำเงิน...

ได้นำเงินบางส่วนมาชำระให้แก่ผู้ร้อง ในวันที่ ๕ เมษายน ๒๕๖๒ ณ ที่ว่าการอำเภอสอยดาว ต่อหน้านาย ท. ปลัดอำเภอสอยดาว และพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า ส่วนค่าลำไยที่ค้างชำระนางสาว ม. จะให้นาย พ. เป็นผู้ส่งจ่ายเช็คล่วงหน้ามอบให้ผู้ร้องแต่ละรายในวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๖๒

ประเด็นวินิจฉัย

การกระทำของผู้ถูกร้องเป็นการใช้อำนาจตลาดหรืออำนาจต่อรองที่เหนือกว่าอย่างไม่เป็นธรรม อันเป็นผลให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ประกอบการรายอื่น ตามมาตรา ๕๗ (๒) แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือไม่

คำวินิจฉัย

การกระทำของผู้ถูกร้องตามประเด็นวินิจฉัย แยกพิจารณาออกเป็น ๒ กรณี คือ กรณีผู้ถูกร้องเข้าไปเก็บลำไยจากสวนของผู้ร้องและกำหนดราคาลำไยแตกต่างจากราคาที่ผู้ร้องตกลงทำสัญญาซื้อขายไว้กับนางสาว ม. เป็นการใช้อำนาจตลาดหรืออำนาจต่อรองที่เหนือกว่าผู้ร้องอย่างไม่เป็นธรรม หรือไม่ และกรณีผู้ถูกร้องกำหนดราคาลำไยของผู้ร้องต่ำกว่าราคาที่ผู้ร้องตกลงทำสัญญาซื้อขายไว้กับนางสาว ม. เพื่อหักกลบลบหนี้กับนางสาว ม. เป็นการใช้อำนาจตลาดหรืออำนาจต่อรองที่เหนือกว่านางสาว ม. อย่างไม่เป็นธรรม หรือไม่ แต่ก่อนที่จะพิจารณากรณีปัญหาดังกล่าว สมควรพิจารณาว่า ผู้ร้อง ผู้ถูกร้อง และนางสาว ม. เป็นผู้ประกอบธุรกิจหรือไม่

ในข้อนี้ มาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ บัญญัติว่า “ผู้ประกอบการ” หมายความว่า ผู้จำหน่าย ผู้ผลิตเพื่อจำหน่าย ผู้ส่งหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อจำหน่าย ผู้ซื้อเพื่อผลิตหรือจำหน่ายต่อซึ่งสินค้า หรือผู้ให้บริการในธุรกิจ เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้ร้องทั้ง ๖ ราย ประกอบอาชีพเป็นเกษตรกรผู้ปลูกลำไยเพื่อนำไปจำหน่าย จึงเป็นผู้ประกอบธุรกิจ ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ ส่วนนางสาว ม. ประกอบอาชีพเป็นผู้รับซื้อผลผลิตทางการเกษตรเพื่อจำหน่าย และผู้ถูกร้องประกอบกิจการค้าผลไม้ทุกชนิด ทั้งภายในประเทศและส่งออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ จึงเป็นผู้ประกอบธุรกิจ ตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกัน ดังนั้น กรณีปัญหาที่ควรพิจารณา คือ การที่ผู้ถูกร้องเข้าไปเก็บลำไยจากสวนของผู้ร้องและกำหนดราคาลำไยแตกต่างจากราคาที่ผู้ร้องตกลงทำสัญญาซื้อขายไว้กับนางสาว ม. เป็นการใช้อำนาจตลาดหรืออำนาจต่อรองที่เหนือกว่าผู้ร้องอย่างไม่เป็นธรรม หรือไม่

พระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๕๗ บัญญัติว่า ห้ามมิให้ผู้ประกอบธุรกิจกระทำการใด ๆ อันเป็นผลให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ประกอบการรายอื่นในลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้... (๒) ใช้อำนาจตลาดหรืออำนาจต่อรองที่เหนือกว่าอย่างไม่เป็นธรรม

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้าพิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีนี้แม้จะได้ความว่าผู้ถูกร้องเก็บลำไยจากสวนของผู้ร้องและกำหนดราคาลำไยที่เก็บได้โดยตีราคาต่างจากราคาลำไยที่ผู้ร้องแต่ละรายทำสัญญาไว้กับนางสาว ม. ก็ตาม แต่ข้อเท็จจริงจากการให้ถ้อยคำของผู้ร้องทั้ง ๖ รวมทั้งนางสาว ม. สอดคล้อง /ตรงกัน...

ตรงกันว่า ผู้ร้องทั้ง ๒ ตกกลางทำสัญญาซื้อขายลำไยกับนางสาว ม. โดยมีได้ทำสัญญาซื้อขายลำไยกับผู้ถูกร้อง การที่ผู้ถูกร้องสามารถเก็บลำไยจากสวนของผู้ร้องก็เนื่องมาจากนางสาว ม. มีหนังสือค้ำชำระกับผู้ถูกร้อง และยินยอมให้ผู้ถูกร้องเข้าไปเก็บลำไยจากสวนของผู้ร้องซึ่งทำสัญญาซื้อขายกับนางสาว ม. ไว้ อีกทั้งราคาลำไย ซึ่งผู้ถูกร้องกำหนดหากต่ำกว่าราคาของผู้ร้องรายใดทำสัญญาซื้อขายไว้กับนางสาว ม. ผู้ร้องยอมเรียกร้อง ให้นางสาว ม. ซึ่งเป็นคู่สัญญาชำระราคาลำไยตามที่กำหนดไว้ในสัญญาได้ ไม่ปรากฏว่าผู้ร้องและผู้ถูกร้อง มีนิติสัมพันธ์ใดต่อกัน กรณีจึงเป็นการรับชำระหนี้ของผู้ถูกร้องจากนางสาว ม. โดยผู้ถูกร้องในฐานะเจ้าหนี้ มีสิทธิที่จะให้ลูกหนี้ชำระหนี้เอาจากทรัพย์สินซึ่งบุคคลภายนอกค้ำชำระแก่ลูกหนี้ ตามมาตรา ๒๑๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การกระทำของผู้ถูกร้องไม่ถือเป็นการใช้อำนาจตลาดหรืออำนาจต่อรอง ที่เหนือกว่าผู้ร้องอย่างไม่เป็นธรรม ตามนัยมาตรา ๕๗ (๒) แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐

กรณีปัญหาที่ควรพิจารณาต่อไป คือ การที่ผู้ถูกร้องกำหนดราคาลำไยของผู้ร้องต่ำกว่าราคา ที่ผู้ร้องตกลงทำสัญญาซื้อขายไว้กับนางสาว ม. เพื่อหักกลบลบหนี้กับนางสาว ม. เป็นการใช้อำนาจตลาด หรืออำนาจต่อรองที่เหนือกว่านางสาว ม. อย่างไม่เป็นธรรม หรือไม่ พิเคราะห์แล้ว เห็นว่า เมื่อนางสาว ม. ยอมรับว่า ผู้ถูกร้องไม่ทราบว่านางสาว ม. ได้ทำสัญญาซื้อขายลำไยกับผู้ร้องแต่ละรายไว้ในราคาเท่าใด และผู้ถูกร้องกำหนดราคาลำไยของผู้ร้องโดยตีราคาลำไยตามราคาท้องตลาด ณ ขณะที่หักกลบลบหนี้กัน การกระทำของผู้ถูกร้องจึงไม่เป็นการใช้อำนาจตลาดหรืออำนาจต่อรองที่เหนือกว่าผู้ร้องอย่างไม่เป็นธรรม ตามนัยมาตรา ๕๗ (๒) แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ เช่นกัน

เมื่อพิจารณาจากข้อเท็จจริงที่ปรากฏ กรณีจึงยังไม่อาจถือได้ว่า การที่ผู้ถูกร้องในฐานะเจ้าหนี้ เข้าไปเก็บและกำหนดราคาลำไยต่างจากราคาลำไยซึ่งลูกหนี้ทำสัญญาไว้กับบุคคลภายนอก เป็นการใช้อำนาจตลาด หรืออำนาจต่อรองที่เหนือกว่าอย่างไม่เป็นธรรมอันเป็นผลให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ประกอบการรายอื่น ตามมาตรา ๕๗ (๒) แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐

มติคณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้ามีมติเป็นเอกฉันท์โดยกรรมการทั้ง ๗ ท่านว่า การกระทำ ของผู้ถูกร้องมิได้เป็นการใช้อำนาจตลาดหรืออำนาจต่อรองที่เหนือกว่าอย่างไม่เป็นธรรมอันเป็นผลให้เกิด ความเสียหายแก่ผู้ประกอบการรายอื่น ตามมาตรา ๕๗ (๒) แห่งพระราชบัญญัติการแข่งขันทางการค้า พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงให้ยุติเรื่องและแจ้งให้ผู้ร้องทราบผลการพิจารณาต่อไป

คณะกรรมการการแข่งขันทางการค้า

๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๒